

T.C.

ELAZIĞ VALİLİĞİ

ELAZIĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI II. DÖNEM I. YAZILI ORTAK YAZILI SINAVI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 10. SINIF

ÖĞLEN
OTURUMU

CEVAP ANAHTARI

1. “Göç Destanı’nda kahramanlar vatanlarını terk edip bilinmeyen diyarlara doğru bir yolculuğa çıkarlar. Bu yolculuk sırasında, yabancı diyarlara ayak basmanın getirdiği ‘yabancılık’ duygusuyla karşılaşır.”

Göç Destanı’nda geçen ‘yabancılık’ kelimesinin metinde nasıl tanımlandığını metnin genel anlamından hareketle açıklayınız. (10 Puan)

“bir iş veya çevrede yabancı olmaktan doğan güçlüklerle uğramak.” bu anlamı karşılayacak farklı bir ifadeyle yazmaları ve bu kelimeyi “bir kimseye, bir şeye alışmamak” anlamına gelecek biçimde kullanılan ifadeler doğru kabul edilir.

2. Yapay (yapma) destanların iki özelliğini yazarak Türk edebiyatındaki yapay destanlara bir örnek veriniz. (10 Puan)

Herhangi bir tarihî olayın bir ozan tarafından destan kurallarına uygun olarak yazılır. / Yazarı belli olan, daha yakın zamanda yazılan ve olağanüstü durumlara az yer veren bir destan türüdür.

Yazılı ürünlerdir. / Yapma destan doğrudan şair tarafından yazıya geçirilir.

Bir olayın doğal destana benzetilerek bir şairce destanlaştırılmasıdır. / Yapma destan daha fazla yakın dönemde şairlerce kaleme alınmıştır.

Genç Osman Destanı / Çanakkale Şehitleri Destanı / Üç Şehitler Destanı

- Uzmanlar bu kışın da kurak geçeceği hususunda fikir birliği içindeler.
- Sabırsız bakışlarla etrafındakileri iyice süzdü ve sessizce oradan uzaklaştı.
- Ali kasabadan ayrılmadan bir gün bahçeyi darmadağın eder, mahsülü toplar ve sonra dağıtır.
- Trafik yoğunluğu nedeniyle arkadaşlarının öbür yoldan gelmelerini istedi.
- Geçtiği dağlarda kaynaklar sel hâline gelmiş, dereler ırmak hâlini almıştı.

3. Yukarıdaki cümlelerde yer alan sıfat tamlamalarını bulup yazınız. (10 Puan)

bu kış, sabırsız bakış, bir gün, öbür yol, geçtiği dağlar

4. Servet-i Fünun dönemi roman özelliklerinden iki tane yazınız. (10 Puan)

Roman tekniği sağlamdır. / Şiirde olduğu gibi romanda da (devrin siyasal baskıları nedeniyle) sosyal konulardan uzak dururlar.

Genel olarak “realizm ve natüralizmin” etkisi görülür. /Romanda da dil ağır, üslup sanatkârânedir.

Yazarlar daha çok yaşadıkları ortamı anlatma yoluna gittikleri için konular, İstanbul’un çeşitli kesimlerinden alınmalıdır. / Nesirde Fransızcanın cümle yapısı Türkçeye uygulanmaya çalışılmıştır.

Eserlerde ferdi konularda, hayal kırıklıkları, içinde bulunan ortamdan kaçış, aşk gibi konular işlenmiştir. / Betimlemeler gözleme dayalıdır ve nesneldir.

Bu dönem sanatçıları, devrin siyasal baskıları nedeniyle gazetecilik, tiyatro gibi alanlara pek fazla eğilmemişlerdir. / Öykülerinde az da olsa halka normal insanların hayatına yer verilmiştir.

5 ve 6’ncı soruları aşağıdaki metinden hareketle cevaplayınız.

Abdurrahman Çelebi, Hoca Efendi’nin ihtiyar eşeğiydi. Siyah, huysuz, inatçı bir hayvan... Her sabah bizim gibi erkenden mektebe gelir, akşama kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yerdı. Ona su vermek, onu tumar etmek mektepte bir imtiyazdı. Hoca Efendi’ye kim yaranırsa bu mükâfatı kazanırdı. Mektebin kapısına dar, taş bir merdivenle çıkılırdı. İçeri girilince ta karşıya Hoca Efendi’nin rahlesi gelirdi. Rahlenin önünde top yavrusu, müthiş, tuhaf bir tüfek gibi, siyah kayışlı, ağır falaka asılı dururdu. Hepimiz kırk çocuktuk.

5. Bu parçadaki zaman ve mekânın özelliklerini yazınız. (10 Puan)

Zaman özellikleri: Her Sabah, Akşama Kadar, Yaz ve Kış

Mekan Özellikleri: Mektebin Dar ve Taş Merdivenleri, Hoca Efendi’nin Rahlesi, Abdestlik Sundurma, Evler

6. Bu parçanın bakış açısını ve anlatıcısını yazınız. (10 Puan)

I. Teki kişi anlatıcı

Kahraman Bakış Açısı

7. Aşağıda verilen eserlerin hangi yazara ait olduğunu karşlarına yazınız. (10 Puan)

Eser	Yazar
Ateşten Gömlek	<i>Halide Edip Adıvar</i>
Felatun Bey ile Rakım Efendi	<i>Ahmet Mithat Efendi</i>

8. Aşağıda verilen cümlelerin türlerini tablodaki boş alanlara yazınız. (10 Puan)

Cümle	Yüklem türüne göre	Anlamına göre
Benim aradığım kitap yoktu bu kitapçada.	<i>isim</i>	<i>olumsuz</i>
Okula gidişimizin birinci günü öğretmen bizi hediyelerle karşıladı.	<i>fiil</i>	<i>olumlu</i>

9. Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış sözcükleri bulup sözcüklerin doğru biçimini yanına yazınız. (10 Puan)

- * İzmir batı Anadolu'nun en büyük şehri olarak bilinir. (*Bati*)
- * 8 mart 2023 Cuma günü Kadınlar Günü'ne özel kampanya yapıldı. (*Mart*)
- * Okul voleybol takımı final maçını 15.35'de oynayacak. (*15.35'ye*)

10. Aşağıda verilen metni diyalog (karşılıklı konuşma) halinde yazınız. (10 Puan)

Ayşe, uzun zamandır hayalini kurduğu seyahati gerçekleştirmek için bir plan yapmaya karar verdi. Seyahat rotası belirlemek için araştırma yaparken en yakın arkadaşı Ali'nin de aynı yerlere gitmek istediğini öğrendi. Ayşe, Ali'yi seyahat planlarına dahil etmeye karar verdi ve ona seyahat rotasını anlattı. Ali, Ayşe'nin planlarına katılmayı heyecanla kabul etti ve birlikte seyahat etmeye karar verdiler.

Örnek Cevap1:

Ayşe: "Merhaba Ali! Seninle bir şey paylaşmak istiyorum. Uzun zamandır hayalini kurduğum seyahati gerçekleştirmeye karar verdim."

Ali: "Ne harika bir fikir!"

Ayşe: "Evet ve seninle de paylaşmak istedim çünkü öğrendim ki aynı yerlere gitmek istiyoruz. Seyahat rotamı belirledim ve seni de dahil etmek istiyorum."

Ali: "Seyahat planın nedir?"

Ayşe: "Rotamızı anlatayım. İlk olarak, ... ve sonra ..."

Ali: "Harika! Ben de katılmak istiyorum."

Ayşe: "O zaman birlikte gitmeye karar verelim."

Ali: "Kesinlikle, bu çok heyecan verici!"

Örnek Cevap2:

Ayşe: "Merhaba Ali! Sana bir haberim var. Uzun zamandır hayalini kurduğumuz seyahati gerçekleştirmek için bir plan yaptım."

Ali: "Gerçekten mi? Ne harika bir fikir!"

Ayşe: "Evet ve senin de aynı yerleri görmek istediğini duydum. Seni de seyahat planlarıma dahil etmek istiyorum."

Ali: "Gerçekten mi? Çok teşekkür ederim Ayşe, bu inanılmaz!"

Ayşe: "Tabii ki! İşte rotamız: İlk olarak, ... ve sonra ..."

Ali: "Harika, bu yerlere gitmek için sabırsızlanıyorum."

Ayşe: "O zaman birlikte gitmeye karar verelim."

Ali: "Eminim, bu çok heyecan verici!"